

COVID-19 SALGINI SÜRECİNDE BİLİM VE SANAT MERKEZLERİNDE GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN UZAKTAN EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF TEACHERS' OPINIONS ON DISTANCE EDUCATION WORKING IN SCIENCE AND ART CENTERS DURING THE COVID-19 EPIDEMIC

Hakan SARI¹

Özge ÇEVİK²

Halil İlbey ÖZKAN³

Mehmet ÜNALMIŞ⁴

Öz

Bu araştırmanın amacı COVID-19 salgını döneminde uzaktan eğitim veren Bilim ve Sanat merkezlerinde (BİLSEM) görevli öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda nitel araştırma yöntemlerinden biri olan Görüşme Yöntemi tercih edilmiştir. BİLSEM’de iki aşamalı tarama sonrasında başarılı olan üstün zekalı ve yetenekli öğrenciler yer almaktadır. Bu öğrencilerin eğitimlerini yürüten öğretmenler katılımcı olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden Amaçlı Örnekleme Yöntemiyle seçilmiş on bir farklı ilde BİLSEM’lerde görev yapan on dört öğretmen oluşturmuştur. Öğretmenlerden veri toplamak için uzman görüşleri doğrultusunda geliştirilmiş olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formun güvenilirliği için toplanan veriler araştırmacılar dışında iki özel eğitim uzmanı tarafından ayrı ayrı kodlanarak kodlar arası tutarlılığa bakılmıştır. Tutarlılık katsayısı .91 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen veriler hem içerik analizine hem de betimsel analize yöntemine tabi tutularak bulgulara yer verilmiştir. Araştırmada içerik analiz ortaya çıkan veriler üç adet temaya ayrılmıştır. Bu temalar; eğitim süreci güçlükleri, öğretim programı kazanımı edindirme güçlükleri ve kazanım edindirme sürecidir. COVID-19 salgını döneminde BİLSEM öğretmenlerinin eğitim sürecinde karşılaştıkları en büyük güçlük internet alt yapısı sorunudur. Bunu izleyen; motivasyon kaybı, fiziksel ortam, iletişim engeli, materyal kullanımı gelmektedir. Öğretim programı kazanımı edindirirken karşılaştıkları güçlükler ölçme – değerlendirme, web 2.0 araçları, deney yapamamadır. Katılımcılar uzaktan eğitim sürecinde kazanımları öğrencilerine edindirirken ne gibi öğretim yöntem ve tekniği kullandıklarına dair görüşlerini belirtmişlerdir. Katılımcıların görüşleri ışığında en fazla kullandıkları tekniğin web2.0 araçlarından olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bundan sonra ise en çok kullandıkları tekniğin ise münazara olduğunu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

¹ Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Özel Eğitim Anabilim Dalı, hakansari@gmail.com, Orcid No: 0000-0003-4528-8936

² MEB, Katar Türk Okulu, pskdanisman99@gmail.com. Orcid No: 0000-0002-3633-370X

³ MEB, Mut Bilim ve Sanat Merkezi, hibey@gmail.com. Orcid No: 0000-0003-1807-9039

⁴ MEB, Pursaklar Rehberlik ve Araştırma Merkezi, m.unalmis06@gmail.com. Orcid No: 0009-0008-6155-9023

Anahtar kelimeler: COVID-19, Bilim ve Sanat Merkezi, Uzaktan Eğitim, Görüşme Yöntemi, İçerik Analizi.

Abstract

The aim of this research is to determine the views of teachers working in distance education science and art centers (BİLSEM) regarding distance education during the COVID-19 pandemic. There are gifted and talented students who are successful after a two-stage screening in BİLSEM. The teachers who conducted the education of these students were determined as participants. The sample of the study consisted of fourteen teachers working in BİLSEMs in eleven different cities in Türkiye, selected by the purposive sampling method, which is one of the non-random sampling methods. A semi-structured interview form developed in line with expert opinions was used to collect data from teachers. The data collected for the reliability of the form were coded separately by two special education specialists, apart from the researchers, and the consistency between the codes was checked. The consistency coefficient was determined as .91. The data obtained were analyzed with content analysis and descriptive analysis methods and the findings were included. As a result of the content and descriptive analysis of the research, 3 themes were determined. These themes are; educational process difficulties, curriculum acquisition difficulties, and acquisition process. The biggest challenge faced by BİLSEM teachers in the education process during the COVID-19 pandemic is the problem of internet infrastructure. Following this; loss of motivation, physical environment, communication barrier, use of materials. Participants stated that they mostly use web2.0 tools while providing their students with the achievements in the distance education process. Afterwards, it was concluded that the most used technique was the debate. Suggestions were made in line with the results obtained in the research.

Keywords: COVID-19, Science and Art Center, Distance Learning, Content Analysis, Interview Method.

Giriş

Dünya tarihinde bazı dönemlerde salgın hastalıklar meydana gelmiştir. 2019 yılının Aralık ayında ise Çin'in başkenti Wuhan'da (COVID-19) adı verilen virüs nedeniyle başlayan salgın hastalık, kısa sürede 'pandemi' olarak adlandırılmış, tüm dünyayı etkisine almıştır. Resmi olarak ise 11 Mart'ta Dünya Sağlık Örgütü tarafından salgın hastalıklardan biri olarak ilan edilen Koronavirüs Hastalığına (COVID-19) yönelik çalışmalara ülkemizde 10 Ocak 2019 tarihinde başlanmış ve 11 Mart 2021 tarihinde ilk vaka çıkmıştır (T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Raporu, 2020).

Pandeminin ortaya çıkması insanların hayatlarını çeşitli şekillerde etkilemiş, başta sağlık hizmetleri olmak üzere psikolojiden sosyal yaşama, ekonomiden eğitime kadar birçok alanda etkisi olmuştur (Can, 2020). Pandemi nedeniyle kişilerarası teması azaltmak için bütün dünyada alınan tedbirler nedeniyle insanların hayatlarında evden veya esnek çalışma gibi çeşitli değişiklikler meydana gelmiştir (Zhao, 2020). Buna benzer alınan tedbirler neticesinde meydana gelen değişiklikler eğitim alanına da yansımış, devletler eğitim faaliyetlerine ara vermek durumunda kalmıştır (Dikmen ve Bahçeci, 2020). Dünya geneli birçok ülkede okullar geçici olarak kapatılmış, eğitim-öğretime devam eden öğrencilerin önemli bir kısmı bu durumdan etkilenmiştir (Ergül, 2022).

Pandemi nedeniyle dünya genelinde eğitimde paradigma değişikliği yaşanarak sınıf içi yüz yüze yapılan öğrenme yerini dijital öğrenmeye bırakmıştır (Özan vd, 2021). Ülkemizde eğitim kademelerinin hepsi doğrudan bu değişimden etkilendiği için dünyada olduğu gibi ülkemizde de COVID-19 salgınında eğitimin kesintiye uğraması nedeniyle hızlı bir şekilde çevrimiçi eğitim yöntemleriyle uzaktan eğitime geçilmiş, öğrenci, öğretmen ve veli sayısının çok yüksek olması nedeniyle halk içerisinde büyük bir kitle bu gelişmelerden etkilenmiştir (Timur, 2022).

Uzaktan Eğitim

Çeşitli sınırlılıklar nedeniyle normal sınıf içi eğitim ortamlarında eğitim-öğretim faaliyetlerinin yapılamaması durumlarında özel olarak hazırlanmış ortamlar vasıtasıyla belirlenmiş bir merkezden yürütülen eğitim faaliyetleri uzaktan eğitim yöntemi olarak ortaya çıkmaktadır (Kaya, 2002). Ülkemizde uzaktan eğitimin geçmişine yönelik Bozkurt (2017) tarafından yapılan çalışmada uzaktan eğitim dört başlıkta incelenmiştir. İlk olarak değerlendirilen tartışma ve önerilerin yapıldığı dönem, peşinden ise yazışma yoluyla çalışmaların başladığı ve yapıldığı dönem, üçüncü dönemde görsel materyal, işitsel materyaller kullanılarak uzaktan eğitime devam edilmiş, dördüncü dönemde ise bilişim teknolojilerinin oluşturduğu materyallerin kullanıldığı dönem olmuştur. Ülkemizde uzaktan eğitim genel olarak yükseköğretimde kullanılmış olmasına rağmen MEB tarafından açık öğretim ortaokulu ve lisesi uygulaması da yıllardır devam etmektedir (Başaran, vd., 2020). Uzaktan yapılan bu eğitim uygulamalarında öğrencilere, açık öğretim TV programları gibi bir çok farklı yöntemle eğitim desteği verilmiştir. Ülkemizdeki bu uzaktan eğitim tecrübesinin de katkısıyla Covid-19 nedeniyle yüz yüze eğitime ara verildiğinde hızlı bir şekilde eğitim-öğretim okul öncesinden başlayarak yüksek öğretime kadar her kademede uzaktan çevrimiçi yöntemle yapılmaya başlanmıştır. 23 Mart 2020 tarihi itibarıyla bütün kademeler EBA (Eğitim ve Bilişim Ağı) aracılığı ile canlı dersler şeklinde uzaktan eğitime başlamıştır (Daşdemir, 2021).

COVID-19 Döneminde Uzaktan Çevrimiçi Eğitim

Eğitimcilerin uygulayacakları öğretim programlarındaki içerikler çevrimiçi ortama uygun şekilde değişikliğe uğramıştır (Bozkurt, 2020; Trust & Whalen, 2020). Alanyazın incelendiğinde araştırmalarda uzaktan eğitimde kullanılan dijital araçlarla yapılan çevrimiçi eğitimin iyi yapılabildiğinde yüz yüze verilen eğitim gibi etkili olabildiği ifade edilirken, olumsuz etkileri veya aksayan yönleri de ele alınmıştır. (Genç, Engin ve Yardım, 2020; Simonson, Schlosser & Orellana, 2011). Dolayısıyla COVID-19 pandemisi nedeniyle yapılan uzaktan çevrimiçi eğitimin çeşitli avantajları ve dezavantajları meydana çıkmıştır. Avantajları alanyazında şöyle sıralanmıştır; eğitim kurumuna ulaşımında yoldan ve zamandan tasarrufun olması, ekonomik olması, eğitim sisteminin esnek olması, (Berber, 2022), üniversite öğrencileri için konfor alanının sürdürülebilmesi ve teorik dersler için faydalı olması (Fakazlı vd, 2021), özellikle üniversite eğitimi için çok büyük fırsat olması (Garcia-Morales vd., 2021)), dijital beceriyi arttırması ve eğitime katılımı arttırması şeklinde sıralanabilir (Casacchia vd. 2021).

Dezavantajları ise: derslerin dinlenme durumunun tam olarak anlaşılabilmesi, sosyal etkileşim yoksunluğu, iletişimin etkili olmaması (Berber, 2022), öğrencilerin derse katılımının aktif olmaması, teknik sorunların yaşanması, ders materyallerinin hazırlanmasında sorunların yaşanması (Çakır ve Akıncan, 2021), alt yapı eksikliği ve ölçmenin yetersiz olması, düz anlatımın kullanılması (Zorluoğlu vd, 2021), uygulama gerektiren dersler açısından yeterli olmaması ve eğitimcilerin online eğitim vermeyi sevmemesi, eğitimci ve öğrencinin motivasyon ve etkileşim problemi yaşaması (Sayan, 2020), eğitimcilerle bağ kurmayı engellemesi (Şen ve Kızılcıoğlu, 2020), eğitimciler açısından teknolojik hazır bulunuşluktaki yetersizlik (Çardak ve Güler, 2022), konsantrasyon ve uyku problemi gibi sorunların yanında depresif belirtiler gibi psikolojik etkisinin de olduğu ifade edilmiştir (Casacchia vd. 2021).

Ayrıca uygulanan uzaktan çevrimiçi eğitime farklı açılardan da bazı eleştiriler getirilmiştir. Örneğin; COVID-19 pandemisi imkanları olmayan okulları, öğrencileri ve dezavantajlı grupları olumsuz yönde etkilemiştir (Tremmel vd., 2020; Giannini & Albrechtsen, 2020). Uzaktan eğitimi öğrencilerin eğitimlerini ev ortamından televizyon ve internet üzerinden takip ettikleri

için; derse katılım-erişim, teknoloji kullanma açısından hem ebeveynleri hem de öğretmenleri olumsuz olarak etkilemiştir (Parmigiani vd., 2020). Teknolojik olarak yaşanan aksaklıklar çevrimiçi eğitim yaparken hem eğitimcilere çeşitli sorunlar oluşturabilmekte hem de öğrencilerin bu eğitime erişimine engel olabilmektedir (Bakioğlu ve Çevik, 2020; Trust & Whalen, 2020). Bu süreçte uzaktan çevrimiçi eğitim yapılırken güçlü internet altyapısına sahip olunmaması da ciddi bir sorun olmuştur. (Telli ve Altun, 2020). Araştırmalarda özellikle kırsal kesimdeki öğrencilerin COVID-19 pandemi dönemi dezavantajlı duruma düştüğünü göstermektedir. Xie ve Yang (2020) tarafından yapılan araştırmada, ortaokul öğrencilerinin %18.7'sinin cep telefonu, tablet, bilgisayar ve farklı teknolojik cihazlarının olmadığı; olanlarının da %38'inin çevrimiçi ortamda eğitime katılabilecek durumda ortamlarının olmadığı bulgulanmıştır. Normal gelişim gösteren bireylere yönelik uygulanan eğitim faaliyetlerini COVID-19 pandemisi nasıl etkilediyse özel gereksinimli öğrenciler de bu süreçten etkilenmiştir. Bütün eğitim-öğretim faaliyetlerinde olduğu gibi özel yetenekli bireylerin eğitim gördükleri BİLSEM'lerde de eğitimler uzaktan çevrimiçi eğitim sistemiyle yürütülmüştür.

BİLSEM ve Uzaktan Çevrimiçi Eğitim

“Özel yetenekli birey: Yaştlarına göre daha hızlı öğrenen; yaratıcılık, sanat, liderliğe ilişkin kapasitede önde olan, özel akademik yeteneğe sahip, soyut fikirleri anlayabilen, ilgi alanlarında bağımsız hareket etmeyi seven ve yüksek düzeyde performans gösteren bireyi ifade eder” (MEB 2016). ABD’de özel yeteneklilerin eğitim politikalarına yönelik yayınlanan Maryland Raporunda bu bireylerin okullardaki normal programlar yerine farklılaştırılmış bir eğitim-öğretim programına ihtiyaç duydukları ifade edilmiştir (Marland, 1972). Ülkemizde özel yeteneklilere yönelik BİLSEM’lerde farklı bir eğitim modeli ile eğitimler verilmektedir. Özel yetenekli bireyler Bilim ve Sanat Merkezleri her kademede özel yetenekli bireylerin yeteneklerini fark etmeleri ve geliştirmeleri, üst düzeyde kullanabilmeleri amacıyla yerleşim ve ulaşım imkanlarının göz önüne alınarak MEB tarafından açılan eğitim kurumlarıdır (Bilim Sanat Merkezi Yönergesi, 2007). BİLSEM’de öğrenciler örgün eğitim kurumlarına devam ederler, buradaki eğitim gün ve saatleri dışında küçük grup eğitimi şeklinde, zenginleştirme – proje tabanlı eğitim gibi farklı eğitimler verilmektedir. İlk defa tecrübe edilen uzaktan çevrimiçi ders yöntemi başladığında BİLSEM öğretmenleri genellikle kendi tercihleriyle sınırlı kalmış, sonrasındaki süreçte ise bir taraftan derslerin devam ettirmeye çalışırken öbür taraftan öğrencinin motivasyonunu desteklemeye çalışmışlardır (Daşdemir, 2021).

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de COVID-19 pandemisinin eğitime etkileriyle ilgili birçok araştırma yapılmış ve bir çok bulgu elde edilmiştir. (Bayburtlu, 2020; Çakın & Akyavuz, 2020; Yurtbakan & Akyıldız, 2020). Çakın & Akyavuz’un (2020) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin uzaktan eğitim süresince veliler öğrencileriyle ve ebeveynleriyle iletişim noktasında problemler yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Yurtbakan & Akyıldız’ın (2020) yaptıkları çalışmada sınıf öğretmenleri, öğrencilerin işlenen konuları yeteri kadar anlamadığını düşünmektedir. Akçuru (2023) tarafından yapılan bir araştırmada, pandemi sürecinde üniversite öğrencilerine yönelik uygulanan uzaktan eğitim uygulamasına ilişkin eğitimciler, mecbur kalınmadıkça uzaktan eğitim uygulamasını kullanmayacaklarını, nedeninin ise öğrenci ile girilen etkileşim ve kurulan iletişimin istenen düzeyde olmadığını ayrıca teknik anlamda sorunlar yaşanmasını dile getirmişlerdir.

Yolcu (2020) tarafından yapılan araştırmada sınıf öğretmeni adayı öğrencilerin çoğunun canlı derse katılmalarını sağlayacak bilişim cihazlarının yeterli olmadığı, hazır bulunuşluk düzeylerinin yeterli olmadığı, görülmüştür. Türkçe öğretmenleriyle yapılan araştırmada öğrencilerin bilgisayar, tablet gibi teknolojik cihazları olmadığı için çevrimiçi derslere katılmadıkları sonucuna varılmıştır (Bayburtlu, 2020). Demir ve Kale (2020)’nin yürüttükleri çalışmada COVID-19 sürecinde eğitim veren öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik görüşleri

araştırılmıştır. Araştırmada, çevrimiçi ortamda eğitim veren öğretmenlerin; internet alt yapısı, donanımsal eksikliklerden kaynaklı sorunlarla yüz yüze kaldığını bulgulanmıştır.

Ergün (2022) tarafından ilkokulda yapılan uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik öğretmen görüşlerinin incelendiği araştırmasında; ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin %50'si çevrimiçi olarak uygulanan uzaktan eğitimin geliştirilmesi gerektiğini ve mecburi durumlarda kullanılabileceğini, ilkokul öğrencilerinin bir süre sonrasında motivasyonlarının dağıldığını, yüz yüze eğitimden daha yorucu olduğunu, mecburi durumlar dışında ilkokul öğrencileri için uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

Alan yazın tarandığında pandemi döneminde yapılan uzaktan çevrimiçi eğitimlere yönelik araştırma sayısı bir hayli fazla iken BİLSEM'lerde yapılan uzaktan çevrimiçi eğitimlere yönelik yapılan araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Daşdemir (2021) tarafından BİLSEM'lerdeki görsel sanatlar eğitimine yönelik yapılan araştırma bulguları içerisinde COVID-19 nedeniyle yapılan uzaktan eğitimde öğrencilerin derse erişimlerinin kolay olması, telafi imkanının olması olumlu görülen özellikler olurken, ek olarak derse katılım ve ödev yapımında ebeveyn desteğinin yararlı olduğu, sanatsal etkinliklerin dijital platformlarda da olabileceği fark edilmiştir. Öğrenciler yüz yüze eğitimdeki gibi sosyal etkileşim kuramadıkları, sürecin yoğun ve yorucu olduğu, öğrenci motivasyonunu öğretmen tarafından sürekli artırılması gerektiği, öğretmen öğrenci iletişimde ders programının sınırı içerisinde kalınmama durumlarının yaşandığı ve böylece özel hayatın olumsuz etkilendiği görülmüştür.

Özan vd. (2021) BİLSEM öğrencilerine yönelik yaptıkları araştırmada, öğrenciler uzaktan eğitime yönelik metafor geliştirirken, BİLSEM'de yapılan uzaktan eğitimleri kendi okullarındakinden daha olumlu görmüşler ve uzaktan eğitime yönelik olumsuz metaforlar geliştirmişler, yine seçtikleri metaforlar ile öğretmenlerin öğrenciler ile arasında yeteri kadar etkileşim olmadığını ortaya çıkarmıştır.

Tarhan vd. (2022) BİLSEM öğrencilerinin pandemi döneminde eğitim teknolojisi araçlarını kullanma durumlarını araştırdığı çalışmada, öğrencilerin pandemide en çok bilgisayar, tablet, çevrim içi toplantı araçları kullandıklarını, en çok zorlandıkları şeyin internet bağlantısı sorunu olduğu, öğrenciler uzaktan eğitimi faydalı görürken yüz yüze eğitimlerin çok daha etkili olduğunu düşündükleri belirlenmiştir.

İlgili alan yazına bakıldığında COVID-19 sürecinde uzaktan eğitim süreciyle ilgili çeşitli araştırmalar bulunmasına rağmen Bilim ve Sanat Merkezlerinde (BİLSEM) görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşleriyle ilgili yapılan bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, COVID-19 salgını döneminde uzaktan eğitim veren Bilim ve Sanat Merkezlerinde (BİLSEM) görevli Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Bu ana amaç ışığında araştırmadaki araştırma sorularına cevap aranmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel araştırma yöntemi ile yürütülmüştür. Nitel araştırma, dünyayı her açıdan anlama ve açıklamaya çalışan bir araştırma türüdür (Myers, 2000; ve Malterud, 2001) Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda, gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya

konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak da tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

BİLSEM’de görevli öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini tespit etmek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden biri olan Görüşme Yöntemi içerisinde yer alan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Yöntemi tercih edilmiştir. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Yöntemi ile veri toplama işlemi gerçekleştirilmiştir. Görüşme; araştırılan konuda karşılıklı konuşma yoluyla sözel bilgi toplama tekniğidir ve çoğunlukla yüz yüze yapılır. Görüşme araştırmanın konusu hakkında derinlemesine bilgi sağlar (Büyüköztürk vd., 2013). Merriam (2013) Görüşme Yönteminin avantajlarından birisinin de sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenmesi ve incelenmesi olarak tanımlamaktadır. Creswell’e (2007) göre durum çalışması; araştırmacının çeşitli veri toplama araçlarıyla (gözlemler, görüşmeler, görsel-işitseller, dokümanlar, raporlar) derinlemesine inceleme yaptığı; durumların ve duruma bağlı temaların belirlendiği nitel bir araştırma yaklaşımıdır. Bu bağlamda araştırmada belirlenen ana amaç doğrultusunda derinlemesine yönelik bilgi tespit edinebilmek amacıyla bu yöntem tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın örnekleme, nitel araştırma yöntemlerinde sıklıkla kullanılan seçkisiz olmayan amaçlı örnekleme tekniğine göre belirlenmiştir (Büyüköztürk, 2012). Amaçlı örnekleme yöntemi kendi içerisinde de altıya ayrılmaktadır. Araştırmada kullanılan amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemidir (Büyüköztürk vd, 2013) . Araştırmada cevap aranan araştırma sorularına ulaşabilmek için ölçüt örnekleme yöntemi seçilmiştir. Ölçüt örnekleme yönteminde araştırmaya dahil olacak katılımcılar kriterler doğrultusunda seçildiği için araştırmanın amacına doğru yönde hitap edecek katılımcılara ulaşılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu 11 farklı ilde BİLSEM’lerde görev yapan ondört öğretmen oluşturmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin:

- BİLSEM’de göre yapmaları,
- COVID-19 sürecinde uzaktan eğitim vermeleri,
- Araştırmaya katılmaya gönüllü olmaları ölçütleri belirlenmiştir.

Katılımcılara ait demografik özellikler Tablo 1’de yer almaktadır. Araştırmada katılımcıların bilgilerinin gizliliğini korumak adına katılımcılara K1, K2 gibi kod adı verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Dahil Olan Katılımcıların Demografik Özellikleri

Bağımsız Değişkenler	Gruplar	f (frekans)	% (yüzde)
Yaş	25-35	6	42,8
	36-45	5	35,7
	46-55	3	21,4
Hizmet Yılı	1-5	0	0
	6-10	3	21,4
	11-15	5	35,7
	16-20	3	21,4
	21 – üstü	3	21,4
	BİLSEM Hizmet Yılı	1-5	11
6-10		2	14,2

	11-15	1	7,1
Eğitim Durumu	Lisans	7	50
	Yüksek Lisans	7	50
Mezun Olduğu Bölüm	Fen Bilgisi Öğr.	7	50
	Fizik Öğr.	2	14,2
	Kimya Öğr.	1	7,1
	Biyoloji Öğr.	1	7,1
	İlköğretim Mat. Öğr.	1	7,1
	PDR	1	7,1
	Felsefe Grubu Öğr.	1	7,1
Toplam		14	100

Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme sorularının hazırlanması aşamasında araştırmacılar alanyazın taraması yaparak soruları belirlemiştir. Belirlenen sorular için alan uzmanı tarafından uzman görüşü alınmıştır. Bir öğretmene pilot uygulama yapılarak formda yer alan yönerge ve sorular anlaşılabilirlik açısından test edilmiştir.

Görüşme formu demografik bilgiler ve öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla iki bölümden sekiz sorudan oluşmaktadır. Görüşme formunda yer alan sorular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Yarı yapılandırılmış Görüşme Soruları

Demografik Bilgiler
Yaş
Hizmet Yılı
Görev Yaptığı İl
Eğitim Düzeyi
Mezun Olduğu Bölüm
Görüşme Soruları
1. Görev yaptığınız yerde kullandığınız teknolojik aygıtlar nelerdir?...(akıllı tahta, projeksiyon cihazı vb...)
2. BİLSEM öğretmeni olarak pandemi sürecinde uzaktan eğitim verirken bu eğitim süreciyle ilgili karşılaştığınız güçlükler nelerdir?
3. Uzaktan eğitim sürecinde öğretim programı kazanımlarını istediğiniz şekilde öğrencilerinize edindirebilirdiniz mi? Bu anlamda karşılaştığınız güçlükler nelerdir?

Görüşme formunda katılımcıların verdikleri cevaplar demografik bilgileriyle farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla demografik bilgileri alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla veriler toplanmıştır. Görüşmeler gerçekleştirilmeden önce BİLSEM öğretmeni katılımcılara araştırma hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Bir öğretmenle pilot çalışma kapsamında görüşme gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşme sonucuna göre, BİLSEM öğretmenin araştırma verilerini toplayabilecek nitelikte olduğuna karar verilmiş ve araştırma sorularına son şekli verilmiştir. Katılımcılar 11 farklı ilde görev yaptıkları için görüşmeler zoom aracılığıyla yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analiz edilirken içerik analizi ve betimsel analiz yönteminden faydalanılmıştır. Zaman zaman katılımcıların verdikleri ifadelerden alıntılar yapılmıştır. İçerik analizi yapılırken öncelikle elde edilen veriler kavramsallaştırılmakta, daha sonra veriler ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir şekilde organize edilmekte ve son olarak verileri açıklayan temalar belirlenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2000). Araştırmanın sorularına göre temalar oluşturulmuştur. Katılımcıların cevapları incelenerek kodlar oluşturulmuş ve analiz tamamlanmıştır. Kodları destekleyen katılımcıların cevaplarından oluşan alıntılar da eklenmiştir. Sonrasında oluşturulan bu kodlar temalar altında gruplanmıştır. Belirlenen kod ve alıntılar temalar altında yorumlanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmacılar dışında farklı alan uzmanlarına da yarı yapılandırılmış görüşme formu gönderilmiştir. Bu öğretim üyeleri tarafından görüşme formunda yer alan soruları incelenerek formun kapsam (içerik) geçerliğine sahip olup olmadığı incelenmiştir. Kapsam geçerliliğine sahip görüşü, alan uzmanı öğretim üyeleri tarafından alınmıştır. Toplanan veriler araştırmacılar dışında iki özel eğitim uzmanı tarafından ayrı ayrı kodlanarak kodlar arası tutarlılığa bakılmıştır. Görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları karşılaştırmalar yapılarak tespit edilmiş ve araştırmanın güvenirliliği Miles ve Huberman'ın (1994) Güvenirlik= $\frac{\text{görüş birliği}}{\text{görüş birliği} + \text{görüş ayrılığı}} \times 100$ formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Miles ve Huberman (1994)'a göre kodlayıcılar arasında görüş birliğinin en az %80 olması beklenir. Araştırmada kodlayıcılar arasında %85 (68/68+12) görüş birliğine varıldığı için araştırma güvenilirdir. Tutarlılık katsayısı .91 olarak tespit edilmiştir.

Araştırmanın ana amacı olan “Uzaktan eğitim döneminde BİLSEM’de görev yapan öğretmenlerinin ders öğretimine yönelik görüşleri nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Elde edilen kategori, tema ve alt temalar aşağıda tablolar halinde detaylı olarak sunulmuştur. Görüşmeler tamamlandıktan sonra uzmanlar tarafından incelenip oluşturulan temalar ; eğitim güçlükleri, kazanım edindirme süreci ve öğretim programı kazanımı edindirme güçlükleridir. Temalar altında uzmanlar tarafından oluşturulan kodların her biri ayrı bir tabloda verilmiştir. Araştırmaya katılan BİLSEM öğretmenlerinin eğitim süreci güçlükleriyle ilgili görüşleri Tablo 3’deki gibidir.

Tablo 3: Eğitim Süreci Güçlükleri Temasına İlişkin Sonuçlar

Tema 1	Kodlar	Frekans (f)	Yüzde (%)
	Teknoloji okuryazarlık seviyesi	4	5
	İnternet alt yapısı	23	28,75
	web 2.0 araç ücreti	2	2,5

	Ekran karşısındaki süre	2	2,5
	Motivasyon kaybı	9	11,5
	Bilgi kavrama düzeyi bilgi	1	1,25
	Öğretmen motivasyon kaybı	3	3,75
Eğitim Süreci	Fiziksel ortam	5	6,25
Güçlükleri	Derse ilgisizlik	3	3,75
	Teknolojik aygıt yokluğu	4	5
	Dikkat dağınıklığı	1	1,25
	Mahremiyet yoksunluğu	3	3,75
	İletişim engeli	5	6,25
	Materyal kullanımı	5	6,25
	Kontrol kaybı	1	1,25
	Okul ders çakışması	2	2,5
	Teknoloji hazırbulunuşluğu	2	2,5
	Öğretim programı uyarlama	1	1,25
	Laboratuvar yokluğu	4	5

1. Eğitim Süreci Güçlükleri: Araştırmaya katılan katılımcılardan elde edilen cevaplara göre bu tema altında uzmanlar tarafından oluşturulan kodlar Tablo 2’de verilmiştir. Katılımcılar uzaktan eğitim sürecinde derslerini yaparken en çok internet alt yapısı problemiyle (23: %29) karşılaştıklarını ifade etmiştir. İnternet alt yapısının güçlü olamaması, upload sınırı uzaktan eğitim sırasında dersi işlerken problem oluşturduğu bulgulanmıştır. Katılımcıların verdikleri cevaplara bakıldığında katılımcılar uzaktan eğitim sürecinde motivasyon kaybı (9: %11) yaşamaları eğitimlerini sürdürürken kendileri için güç bir durum olduğunu belirtmiştir. Motivasyon kaybını sürekli ekran karşılarında olmaları, sokağa çıkma yasağının olmasıyla beraber hep aynı ortamı teneffüs etmeleri etkilemiştir. Aynı zamanda öğretmenlerinde motivasyon kaybı yaşamasının nedeninin öğrencilerin hep ev ortamından ders alıp ciddiyetini yitirmesi olarak görülmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde katılımcılar BİLSEM derslerini verirken; fiziksel ortam, iletişim engeli, materyal kullanımı (5: % 6) gibi güçlüklerle de karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. İletişim engelini oluşturan unsurun öğrencilerin kameralarını kapatıp derse bağlanmaları etkilemektedir. Sürekli ekran karşısında ders işlemeleri de fiziksel ortam güçlüğü olarak karşımıza çıkmaktadır. Aşağıda bu tema ışığında ilgili katılımcıların cümlesine kesitler şeklinde yer verilmiştir:

“İnternet altyapısının güçlü olmaması ve kullanılan web 2.0 araçlarının ücretsiz versiyonlarının süre, upload sınırı nedeniyle uzaktan eğitim sırasında ses ve görüntü kesintisi gibi sorunlar ortaya çıkmıştır. Bu süreçte öğrencilerin yaşadığı en büyük sıkıntılardan biri de günde 7 okul dersinin yanı sıra 4 bilsem dersinin de eklenmesi ile gün boyu ekran başına mahkum olmasıdır.

Özellikle bazı zamanlarda 18 yaş altına uygulanan sokağa çıkma yasağı nedeniyle öğrencilerin sokağa çıkabileceği saatlere de derslerin konması öğrencilere ev hapsi, ekran hapsi şeklinde yansımış bu süreçte de öğrencilerin ekran başında duyarsız davranmasına neden olmuştur. Bir süre sonra bu motivasyon kaybı veli ve öğretmene de yansımıştır.” (K2)

“Katılım ve istek konusunda bir sıkıntı çekmedim. Teknoloji kullanımı ve teknolojik uygulamalarda zorluk çektim.”(K1)

“Bir dönem internet altyapı tamirati nedeniyle bölgemize internet verilmiyordu. Ayrıca internet altyapısı iyi olmadığı için internet olan zamanlarda sürekli kopmalar yaşıyordum.” (K4)

“Zoom bağlantılarının (süre sınırından dolayı) kopmasından dolayı sıkıntı yaşadım. Ayrıca bazen internet bağlantısı zayıflıyordu bu sebepten dolayı ara sıra da olsa sıkıntı yaşadım. Ama genel olarak verimli geçti.”(K5)

“En büyük sorunlardan bir tanesi internet bağlantısı ve bilgisayar eksikliği oldu. Her öğrenci de bilgisayar yoktu. Bazı öğrenciler cep telefonundan derse katıldı. Öğrenciler ev ortamında derse katıldıklarından dolayı yatarak,uzanarak, yemek yerken aynı zamanda ders dinlemeye çalışıyorlardı. Bu da etkin bir sınıf ortamının oluşmasına engel teşkil etmekteydi. Ayrıca yine bu durum öğretmenler olarak bizlerinde motivasyonumuzun düşmesine neden oldu. İnternette yaşanan kopma donma vs gibi olaylar dersin bölünmesine yol açtığından dolayı etkin bir şekilde ders işlememize engel oldu. Bunun yanında öğrencilerin derse aktif olarak katılımını gerçekleştirmek daha zor oldu.” (K7)

Tablo 4: Öğretim Programı Kazanımlarını Edindirme Güçlükleri Temasına İlişkin Sonuçlar

Tema 2	Kodlar	Frekans (f)	Yüzde (%)
Öğretim Programı Kazanımlarını Edindirme Güçlükleri	Ölçme ve değerlendirme zorluğu	6	15,7
	Deney yapamama	5	13,1
	Bilimsel araştırma güçlüğü	2	5,2
	Öğrenme senaryoları	1	2,6
	Münazara	3	7,8
	web2.0 araçları	6	15,7
	Proje yöntemi	2	5,2
	Öğrenme senaryoları	1	2,6
	Google form	2	5,2
	Ödev isteksizliği	3	7,8
	İletişim engeli	4	10,4
	Kazanımların uzaktan eğitime uyumsuzluğu	2	5,2
	Derse katılamama	1	2,6

2. Öğretim Programı Kazanımı Edindirme Güçlükleri: Araştırmaya katılan katılımcılardan elde edilen cevaplara göre bu tema altında uzmanlar tarafından oluşturulan kodlar Tablo 4'te verilmiştir. Katılımcılar uzaktan eğitim döneminde derslerini sürdürürken öğretim programını edindirmede bazı güçlüklerle karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların cevaplarına bakıldığında katılımcıların görüşleri ışığında öğretim programını edindirirken en çok ölçme-değerlendirme (6: %15.7) ve web 2.0 araçları (6: %15.7) ile ilgili güçlükler olduğunu ifade etmişlerdir. Ölçme ve değerlendirmenin yüz yüze olmaması, sanal olarak yapılması ve öğrencilerin bu açıdan değerlendirilmesinin çok sağlıklı olarak yürümediğini göstermektedir. Katılımcılar tarafından en çok ifade edilen bir diğer güçlükte deney yapamama (5: %13.1)'dir. Sanal ortamda deney yapmanın mümkün olmadığını ve kazandırmak istenilen bu becerilerin de ölçme ve değerlendirme güçlük olarak ortaya çıktığı bulgulanmıştır. Aşağıda bu tema ışığında ilgili katılımcıların cümlesine kesitler şeklinde yer verilmiştir:

“Çocukların evde sıkılmaması adına basit STEM etkinlikleri yaptırıp teknoloji kullanım becerisini desteklemek için bazı web 2 araçlarına yüklemeleri ve tartışmalarını içeren etkinlikler yaptım süreç öğrencilerin ifade becerileri, iletişim vs gibi noktalarda olumlu olsa da bilimsel süreç becerisinin geliştirilmesinde istenen verimi alamadım. Ölçme ve değerlendirme de sadece BİLSEM’lerde değil normal okullarda da sağlıklı yapılamadı. Fakat öğrencilere öğrenme senaryoları üzerinde yaptığım derslerden evvel Google formları kullanarak ön test gönderdim. Ön teste göre etkinliği yapılandırdıktan sonra açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşan son testler gönderdim. Bu şekilde sadece bana veri sunan ölçme değerlendirme süreci yaşadım.” (K2)

“Ölçme değerlendirme noktasında en çok zorlandığımız kamerasını ve sesini hiç açmayan öğrencilerde olmuştur. Bu öğrencilerin değerlendirmesi her ne kadar güç olsa da ders içerisinde kendilerine sorulan sorulara verdikleri cevaplar ve ödevleri dâhilinde değerlendirmeler yapılmaya çalışılmıştır.” (K3)

“Kazanımları değerlendirmek için genellikle görüşme, sesli düşünüyorum ve bazı web 2.0 araçlarından yararlandım. Örneğin etkinlik sonunda zoom dan break out yaparak grup görüşmeleri gerçekleştirdim. Bunun yanı sıra bazı yarım algodoo projelerini tamamlamalarını isteyerek öğrencilerimi değerlendirdim.” (K13)

Tablo 5: Kazanım Edindirme Süreci Temasına İlişkin Sonuçlar

Tema 3	Kodlar	Frekans (f)	Yüzde (%)
<i>Kazanım Edindirme Süreci Tema</i>	Öğrenme senaryoları	1	5,5
	Münazara	3	16,6
	web2.0 araçları	6	33,3
	Proje yöntemi	2	11
	Öğrenme senaryoları	1	5,5
	Google form	2	11
	Simülasyon	1	5,5
	Sokratik Sorgulama	1	5,5
	Beyin Fırtınası	1	5,5

3. Kazanım Edindirme Süreci: Araştırmaya katılan katılımcılardan elde edilen cevaplara göre bu tema altında uzmanlar tarafından oluşturulan kodlar Tablo 5'te verilmiştir. Katılımcılar

uzaktan eğitim sürecinde kazanımları öğrencilerine edindirirken ne gibi öğretim yöntem tekniği kullandıklarına dair görüşlerini belirtmişlerdir. Katılımcıların görüşleri ışığında kullandıkları yöntemlerden en fazla kullanılan yöntemin web2.0 (6: %40) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Farklı eğitim portallarının ve web2.0 araçlarının kullanıldığı, yüz yüze eğitimde kullanılan yöntemlerin sanal ortamlara uyarlanarak kullanıldığı, gösteri deneylerinin yapıldığı, okullarda yüz yüze eğitim sırasında yapılan deneylerin temel düzeyde olanlarının öğrencilere çevrimiçi tarif edilerek evlerinde yapmalarına imkan tanındığı görülmektedir. Bu yöntemden sonra ise en çok kullandıkları yöntemin münazara (3: %20) olduğunu görülmektedir. Aşağıda bu tema ışığında ilgili katılımcıların cümlesine kesitler şeklinde yer verilmiştir:

“Scientix ve Europeana portallarından da uzaktan eğitimde uygulanabilen öğrenme senaryolarını da kullandım. Proje yönteminde basit temel düzeyde etkinlikler yaptık burada amaç öğrencinin körelmemesi ve teorik canlı derslerin oluşturduğu motivasyon kaybını geri getirmektir. Bu noktada fayda sağladığını söyleyebilirim.” (K10)

“Yüz yüze dersler de kullandığım yöntem ve tekniklerin bir kısmını uzaktan eğitim de daha rahat kullanma şansım oldu. Ancak dersler de öğrencilerin de severek katıldığı deney kısmına uzaktan eğitim de fazla yer veremedim. Birkaç gösteri deneyi dışında öğrencilerin kendilerinin evde bulabilecekleri malzemelerle deney yaptırmak zorunda kaldım. Bunun dışında simülasyonlardan faydalandım.”(K7)

“Pandemi öncesi yüz yüze eğitimde kullandığımız birçok yöntem ve tekniği uzaktan eğitimde de kullanmaya çalıştık. Özellikle sık kullandığımız sokratik sorgulama, beyin fırtınası, tartışma vb. strateji yöntem ve teknikleri uzaktan eğitimde de sık kullandık. Hatta tartışma grupları oluşturarak münazaralar yapmaya çalıştık. Çok da etkili ve faydalı oldu.” (K3)

Tartışma

Bu çalışmada uzaktan eğitim süreci ile ilgili BİLSEM öğretmenlerinin görüşleri incelenmiştir. Çalışmada elde edilen bulgulara göre BİLSEM öğretmenleri COVID-19 sürecinde uzaktan eğitim uygulamaları kapsamında çeşitli web2.0 araçlarını kullandıklarını, dersleri çoğunlukla zoom üzerinden yürüttüklerini, farklı eğitim portallarını, çevrimiçi videolar, resimler uygulamaları da ders esnasında kullandıklarını ifade etmiştir. Yapılan bir çalışmada öğretmenlerin pandemi öncesinde EBA platformunu nadir olarak kullandıkları, pandemi sonrası ise EBA platformunu kullanmaya devam etmek istedikleri sonucuna ulaşılmıştır (Yapar, ve diğ., 2022). Yapılan bir diğer çalışmada öğretmenlerin uzaktan eğitim konusunda kendilerini yeterli hissettikleri sonucuna varılmıştır (Alper, 2020). Kurt (2020) yaptığı çalışmada uzaktan eğitimin yararlarını sıralamıştır. Öğrencilerin evlerinden daha iyi ve rahat katılım sağlayabildikleri, video ve dersleri daha sonra tekrar izleme imkanlarının olduğu sonucuna varmıştır (Kurt, 2020). Yapılan bir diğer çalışmada eğitimin aksamaması bakımından değerlendirildiğinde uzaktan eğitimin öğretmen ve öğrenci açısından doğru bir sistem olarak değerlendirilmiştir (Çetin ve Akduman, 2022).

Eğitim sürecinde karşılaşılan güçlükler teması altında BİLSEM’de uzaktan eğitimde karşılaşılan güçlükler incelendiğinde öğretmenlerin büyük çoğunluğunun internet alt yapısı problemi yaşadığını belirtmişlerdir. Bu bulgu alinyasında pandemi sürecinde yaşanan güçlüklerle benzer özellikler taşımaktadır (Guio vd., 2018; Xie & Yang, 2020). Yapılan bir diğer çalışmada öğretmenlerin EBA platformlarını yararlı bulmalarının yanında içeriklerin çeşitlendirilmesi gerekliliği vurgulanmış, internet hızındaki problemler, internete erişim problemleri, öğrencilerin motivasyon düşüklüğü, eğitim platformlarındaki teknik hatalar, öğretmen ve öğrencilerin teknolojik aletleri kullanmada zorlanmaları ise güçlükler olarak sıralanmıştır (Yapar, ve diğ., 2022). Yapılan bir diğer çalışmada, öğrenci ve öğretmenlerin uzaktan eğitim esnasında internet kullanımını için kota sıkıntısı yaşayabildikleri, öğrenci ve

öğretmen arasında etkileşimin düşüklüğü sebebiyle değerlendirmede yetersizlikler yaşandığı, göz teması olmamasından kaynaklı olarak yeterli iletişimin yaşanmaması ve bu sebeple sosyal becerilerde eksiklikler meydana geldiği vurgulanmıştır (Metin ve diğ., 2021). Araştırmadan elde edilen önemli bir bulgu da derse öğrencilerin ve zaman zaman öğretmenlerin motivasyonlarının uzaktan eğitim döneminde düşük olduğudur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğu öğrencilerin eğitim sürecinde isteksiz olduklarını vurgulamıştır. Oysaki motivasyonun öğrenci başarısı üzerinde doğrudan etkisi bulunmaktadır (Tohidi & Jabbari, 2012). Ulaşılan bu sonuç Sintema (2020) ile benzerdir. Yapılan bir diğer araştırmada uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirmelerdeki güvenilirlik seviyesinin düşük olduğu ve ölçme değerlendirme araçlarına erişimin zor olduğu vurgulanmıştır (Çetin ve Akduman, 2022). Yapılan bir diğer araştırmada uzaktan eğitim ile ilgili yaşanan güçlükler, öğretmenlerin belli bir kısmının daha önceden uzaktan eğitim ile ilgili bilgilerinin olmaması, internet ve sistem altyapısında yaşanan aksaklıklar, pasif katılım , fırsat eşitsizliği, araç eksikliği olarak sıralanmıştır (Özçelik, 2022). Araştırma bulgularında da yapılan bu araştırmalar gibi katılımcılardan bazıları öğrencilerin internete erişmekte güçlük yaşadığını bazılarının elektronik cihazları bile olmadığı için derslere katılmadığını ifade ettiği ortaya çıkmıştır. Bu sebeple de uzaktan eğitimden alınan verimi düşürebildiği ve herkese ulaşmayı engellediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın bir diğer temasına öğretim programı kazanımlarını edindirme güçlükleri temasına ilişkin bulgulara göre uzaktan eğitim sürecinde en çok kullandıkları öğretim yöntemlerin; web 2.0 araçları (algodoo vs.), dijital dokümanlar (google form, slayt, deneme, kitap vb.), farklı uzaktan eğitim platformlarıdır. Bu sonuç uluslararası alanyazında araştırmaların bulgularında yer alan; öğretmenlerin kullandıkları yöntem-teknik ve materyallerin benzer olduğunu göstermektedir (Basilaia & Kvavadze, 2020; Burke & Dempsey, 2020; Mulenga & Marban, 2020; Roy, 2020).

Bu araştırmanın bulgularına göre; BİLSEM öğretmenlerin öğretim programı kazanımlarını edindirme güçlükleri temasına altında en çok karşılaştıkları güçlükler ise; ölçme değerlendirme zorluğu, iletişim engeli, bilimsel araştırma yapamama ve kazanımların uzaktan eğitim ile uyumsuzluğudur.

Araştırmanın sonucunda BİLSEM öğretmenlerinin uzaktan eğitimi çok fazla tercih etmediğini ortaya koyulmuştur. Araştırmada sonucunda bulgularan bu veri, uluslararası alan yazında yer alan bir çok araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir (Barnum, 2020; Fauzi & Khusuma 2020; Ferlazzo, 2020; Hobbs & Hawkins, 2020; Rasmitadilla, vd. 2020). Türkiye’de de yapılan araştırmalarda da öğretmenlerin COVID-19 döneminde yürütülen uzaktan eğitim faaliyetlerini yeterli bulmadıkları sonucuna ulaşılmıştır (Bayburtlu, 2020; Yurtbakan & Akyıldız, 2020)

Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışığında maddeler halinde sonuç ve öneriler yazılmıştır.

Sonuç

- 1) Öğrencilerin ve öğretmenlerin COVID-19 pandemi sürecinde derslere katılım ve devam ettirme açısından motivasyon kaybı yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- 2) Öğretmenlerin uzaktan eğitim esnasında en çok web2.0 araçlarını kullandıklarını, dersleri çoğunlukla zoom üzerinden yürüttüklerini, farklı eğitim portallarını, çevrimiçi videolar, resimler uygulamaları da ders esnasında kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Fakat bu programların ve portalların büyük çoğunluğunun ücretli olmasından kaynaklı

kısa bir süre kullanabildiklerini bu da ders verimini düşürdüğü sonucu ortaya koyulmuştur.

- 3) Uzaktan eğitim sürecinde ölçme değerlendirme zorluğu, iletişim engeli, bilimsel araştırma yapamama ve kazanımların uzaktan eğitim ile uyumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- 4) BİLSEM öğretmenlerinin uzaktan eğitimi çok fazla tercih etmediğini ortaya koyulmuştur.

Öneriler

- 1) Araştırmanın sonuçları ışığında pandemi-salgın gibi durumlarda uzaktan eğitimin BİLSEM öğretmenleri daha verimli yönetilebilmesi için öneriler sunulmuştur.
- 2) Pandemi sırasında veya sonrasında öğretmenlerin bilişim teknolojileri kullanma ve uzaktan eğitim gerçekleştirme becerilerini geliştirmek adına; web2.0 araçlarının kullanma (kahoot, padlet, clas dojo , google apps, canva, scratch vb.) bilişim teknolojileri yazılım ve donanım kullanım becerileri ve 21. yy.'da dijital dönüşüm eğitimleri verilebilir. Bu eğitimler hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin motivasyonlarını artıracığı düşünülmektedir.
- 3) Eğitimin paydaşı olan öğretmenlere web2.0 araçlarının ve farklı eğitim portallarının ücretsiz erişim sağlanmasının uzaktan eğitim verimini artıracığı düşünülmektedir.
- 4) Uzaktan eğitim döneminde öğrenciler için verilmesi gereken kazanımların yüz yüze olan eğitimle uyumlu olduğu için bu kazanımların gözden geçirilerek esneklik ilkesi göz önünde bulundurulup uzaktan eğitime uygun kazanımların seçilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.
- 5) Pandemi gibi dünya genelini etkileyen salgın, doğal afet gibi konuların öğretmenlere ve öğrencilere kazandırılması için psikoeğitim şeklinde eğitimlerin verilmesi veya öğretim programlarına entegre edilmesi gerekmektedir. Böylece öğretmenlerin pandemi döneminde uzaktan eğitim ile süreci daha sağlıklı, verimli yönetebilecekleri düşünülmektedir.

İleri Araştırmalar İçin Öneriler

COVID-19 pandemisinin Türkiye'de öğretmen, öğrenci, ebeveyn, yönetici ve yardımcı personel üzerinde etkilerinin boylamsal olarak inceleyen çalışmalar yapılabilir. Bu çalışmanın devamı niteliğinde Uzaktan Eğitim sonrası BİLSEM öğretmenlerinin ders öğretimlerine yönelik görüşleri incelenip betimsel çalışmalar yürütülebilir.

KAYNAKÇA

- Akçuru, S. (2023). Covid-19 sürecinde yükseköğretimde uzaktan eğitim: eğitimcilerin deneyimleri üzerine fenomenolojik bir araştırma. Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kastamonu.
- Alper, A. (2020). Pandemi Sürecinde K-12 Düzeyinde Uzaktan Eğitim: Durum Çalışması. *Journal of National Education*, 49, 45–67. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787735>
- Bakioğlu, B., Çevik, M. (2020). COVID-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 109-129. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43502>
- Basilaia, G., & Kvavadze, D. (2020). Transition to Online Education in Schools during a SARS-CoV-2 Coronavirus (COVID-19) *Pandemic in Georgia. Pedagogical Research*, 5, Article No. em0060. <https://doi.org/10.29333/pr/7937>
- Başaran, M., Doğan, E., Karaoğlu, E., ve Şahin, E. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 368-397.
- Bayburtlu, Y.S. (2020). Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre Türkçe eğitimi. *Turkish Studies*, 15(4), 131-151. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44460>
- Berber, Ş., Akca, M., & Küçüköğlü, M. (2022). Yükseköğretime Covid-19 bulaşınca: salgın sürecinde öğrenci ve akademisyenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin deneyimleri üzerine bir değerlendirme. *Yükseköğretim Dergisi*, 12(1), s. 102-121.
- Bilim Sanat Merkezi Yönergesi (2007), Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (COVID-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 112-142.
- Bozkurt, A., (2017). Türkiye’de Uzaktan Eğitimin Dünü, Bugünü ve Yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*,3(2), 85-124
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. ve Kılıç, E. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi
- Can, E. (2020, Nisan 29). Koronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Casacchia, M., Cifone, M., Giusti, L., Fabiani, L., Gatto, R., Lancia, L., & Roncone, R. (2021). Distance education during COVID 19: an Italian survey on the university teachers’ perspectives and their emotional conditions. *BMC medical education*, 21(1), s. 1-17.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (2. Baskı). USA: SAGE Publications.
- Çakın, M. & Akyavuz, E. K. (2020). COVID-19 süreci ve eğitime yansımaları: öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education*. 6(2) 166-186
- Çakır, R., & Akıncan, E. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde görev alan öğretim elemanlarının performanslarını arttırmaya yönelik görüş ve öneriler. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 7(2), s. 134-165.

- Çardak, U., & Güler, Ç. (2022). Uzaktan eğitim ve uzaktan öğretmen yetiştirme bağlamında akademisyen uygulama, görüş ve önerileri. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(19), s. 323-353.
- Çetin, S. & Akduman, D. (2022). Covid-19 Pandemi Dönemi Uzaktan Eğitim Sürecine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri . *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)* , 55 (1) , 119-146 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/pub/auebfd/issue/67941/1000300>
- Daşdemir, A. (2021). Görsel sanatlar eğitiminde görsel kültürün bilsem öğrencilerinin eleştirel düşünme becerilerine katkısı. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir.
- Demir, S. & Kale M. (2020). Öğretmen görüşlerine göre, Covid-19 küresel salgını döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 15(8), 3445-3470. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44492>
- Fauzi, I., & Khusuma, I. (2020). Teachers' Elementary School in Online Learning of COVID-19 Pandemic Condition. *Jurnal Iqra' : Kajian Ilmu Pendidikan*,5(1). 58-70.
- Genç, S.Z., Engin, G. ve Yardım, T. (2020). Pandemi (Covid-19) sürecindeki uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin lisansüstü öğrenci görüşleri, *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, 134-158.
- Guio, A.-C., Gordon, D., Marlier, E., Najera, H., & Pomati, M. (2018). Towards an EU measure of child deprivation. *Child Indicators Research*, 11(3), 835-860. <https://doi.org/10.1007/s12187-017-9491-6>
- Kurt K., Kandemir, M. A., & Çelik, Y. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 88-103.
- Malterud, K. (2001). Qualitative research: standards, challenges, and guidelines. *Lancet*, 358(9280):483–488
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (3. Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörü: S. Turan). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Metin, M., Gürbey, S., & Çevik, A. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik öğretmen görüşleri. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 66-89.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Mulenga, E. M.,& Marbán, J. M. (2020). Is COVID-19 the gateway for digital learning in mathematics education? *Contemporary Educational Technology*, 12(2), ep269. <https://doi.org/10.30935/cedtech/7949>,
- Myers, M. (2000) Qualitative Research and the Generalizability Question: Standing Firm with Proteus. *The Qualitative Report*, 4, 3-4. <http://www.nova.edu/ssss/QR/QR4-3/myers.html>.
- Özan, M. B., Karagözoğlu, A. A., & Yapıcı, Z. (2021). Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin COVID-19 Salgını Sürecinde Uzaktan Eğitime Yönelik Algıları: Bir Metafor Analizi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 8(3), 319-342.

- Özçelik, Ş. (2022). *Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri, yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi.
- Parmigiani, D., Benigno, V., Giusto, M., Silvaggio, C., & Sperandio, S. (2020). E-inclusion: Online special education in Italy during the COVID-19 pandemic. *Technology, Pedagogy and Education*, 1-14.
- Rasmitadilla, Aliyyah, R. R., Rachmadtullah, R., Samsudin, A., Syaodih, E., Nurtanto, M., & Tambunan, A. R. S. (2020). The perceptions of primary school teachers of online learning during the COVID-19 pandemic period: A case study in *Indonesia*. *Journal of Ethnic and Cultural Studies*, 7(2), 90-109.
- Sayan, H. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde öğretim elemanlarının uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 11(42), s. 100-122.
- Simonson, M., Schlosser, C., & Orellana, A. (2011). Distance education research: A review of the literature. *Journal of Computing in Higher Education*, 23(2), 124-142.
- Sintema, E. J. (2020). Effect of COVID-19 on the performance of grade 12 students: implications for STEM education. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 16(7), 1-6.
- Şen, Ö., & Kızılcıoğlu, G. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde üniversite öğrencilerinin ve akademisyenlerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin belirlenmesi. *International Journal of 3D Printing Technologies and Digital Industry*, 4(3), s. 239-252.
- Tarhan, D., Özdemir, D., Kılıç, Ş., & Akboğa, M. Pandemi Sürecinde Eğitim ve Eğitim Araçları Üzerine Özel Yetenekli Öğrencilerin Görüşleri. *Bilim Armonisi*, 5(1), 66-75.
- Telli, S. G. ve Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), s. 25-34.
- Telli, S. G. ve Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), s. 25-34.
- Timur, G. (2022). Otizm spektrum bozukluğu olan bireylere covid-19 pandemi sürecinde kişisel koruyucu önlemleri öğretmede özel eğitim öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir.
- Tohidi, H., & Jabbari, M. M. (2012). *The effects of motivation in education*. *Social and Behavioral Sciences*, 31, 820-824. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.12.148>
- Tremmel, P., Myers, R., Brunow, D. A., & Hott, B. L. (2020). Educating students with disabilities during the COVID-19 pandemic: Lessons learned from commerce independent school district. *Rural Special Education Quarterly*, 39(4), 201-210
- Trust, T., & Whalen, J. (2020). Should teachers be trained in emergency remote teaching? Lessons learned from the COVID-19 pandemic. *Journal of Technology and Teacher Education*, 28(2), 189-199.
- Xie, Z., & Yang, J. (2020). Autonomous learning of elementary students at home during the COVID-19 epidemic: A case study of the second elementary school in Daxie, Ningbo, Zhejiang province, China. *Best Evid Chin Edu* 2020; 4(2):535-541 <https://doi.org/10.2139/ssrn.3555537> .

- Yapar, N. E., Sağır, Ő. U., & Bozgün, K. (2022). COVID-19 Pandemi Sürecinde EBA Platformu Çevrim içi Uzaktan Eğitimleri Hakkında Öğretmen Görüşleri. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 23(2), 1891–1933. <https://doi.org/10.29299/kefad.975538>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 155-185.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yurtbakan, E., & Akyıldız, S. (2020). Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve ebeveynlerin COVID-19 izolasyon döneminde uygulanan uzaktan eğitim faaliyetleri hakkındaki görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(6).
- Zhao, Y. (2020). COVID-19 as a catalyst for educational change. *Prospects*, s. 1-5.
- Zorluoğlu, S. L., Devociođlu, G., & Sayın, İ. (2021). Uzaktan Eğitimin Öğretim Elemanları Açısından Değerlendirilmesi: Covid-19 Pandemi Süreci. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(3), 1007-1025, 7(3), s. 1007- 1025.

İnternette Yarırlanılan Kaynaklar

- Barnum, M. (2020, Haziran 26). *How did America's remote-learning experiment really go? Chalkbeat*. <https://www.chalkbeat.org/2020/6/26/21304405/surveys-remote-learning-coronavirus-success-failure-teachers-parents> (Erişim tarihi: 13 Mart 2023).
- Burke, J., & Dempsey, M. (2020). COVID-19 Practice in primary schools in Ireland report. National University of Ireland Maynooth, Ireland. <https://www.into.ie/app/uploads/2020/04/COVID-19-Practice-in-Primary-Schools-Report1.pdf> (Erişim tarihi: 8 Ağustos 2022).
- Büyüköztürk, Ő. (2012). *Örnekleme yöntemleri*. <http://w3.balikesir.edu.tr/~msackes/wp/wpcontent/uploads/2012/03/BAY-Final-Konulari.pdf> (Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2022).
- Ferlazzo, L. (2020). *We might have gotten remote learning wrong. We can still fix this school year*—Education Week. <https://www.edweek.org/tm/articles/2020/05/13/we-mighthave-gotten-remote-learning-wrong.html/> (Erişim Tarihi: 13 Mart 2023).
- Giannini, S., & Albrechtsen, A. B. (2020). *COVID-19 school closures around the world will hit girls hardest*. <https://plan-international.org/blog/2020/03/COVID-19-school-closures-hit-girls-hardest> (Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2022).
- Motiejūnaitė-Schulmeister, A., & Crosier, D. (2020). *How is Covid-19 affecting schools in Europe? Research report. European Commission, EURYDICE*. <https://eacea.ec.europa.eu/nationalpolicies/eurydice/content/how-covid-19-affecting-schools-europe>. (Erişim tarihi: 11 Ağustos 2022)
- Hobbs, D.T. & Hawkins, L. (2020, 5 Haziran). *The results are in for remote learning: It didn't work. Wall Street Journal*. <https://www.wsj.com/articles/schools-coronavirus-remote-learning-lockdown-tech-11591375078> (Erişim tarihi: 19 mart 2023).
- T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. (2020). COVID-19 (SARS-CoV-2 Enfeksiyonu) Genel Bilgiler, Epidemiyoloji ve Tanı. <https://covid19.saglik.gov.tr/Eklenti/39551/0/covid19rehberigenelbilgilerepidemiolojivetanipdf.pdf> (Erişim tarihi:01 Mart 2023)

UNESCO. (2020). Startling digital divides in distance learning emerge. UNESCO.
<https://en.unesco.org/news/startling-digital-divides-distance-learning-emerge> (Erişim
tarihi:03 Mart 2023)

Creative Commons licensing terms Authors will retain the copyright of their published articles agreeing that a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0) terms will be applied to their work. Under the terms of this license, no permission is required from the author(s) or publisher for members of the community to copy, distribute, transmit or adapt the article content, providing a proper, prominent and unambiguous attribution to the authors in a manner that makes clear that the materials are being reused under permission of a Creative Commons License. Views, opinions and conclusions expressed in this research article are views, opinions and conclusions of the author(s). Atlas Publication and Turkish Special Education Journal:International Research shall not be responsible or answerable for any loss, damage or liability caused in relation to/arising out of conflict of interests, copyright violations and inappropriate or inaccurate use of any kind content related or integrated on the research work. All the published works are meeting the Atlas Publishing requirements and can be freely accessed, shared, modified, distributed and used in educational, commercial and non- commercial purposes under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).